

מותר ואסור בשנת בחירות

מרגלית בוטרמן, עו"ד

כנס סגני ראשי רשויות (אילת)

י"ט כסלו תשפ"ג (13/12/2022)

המצגת הינה רק לצורך הצגת המידע הרלוונטי
ואינה מהווה תחליף ליעוץ משפטי

חוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט-1959

איסורים שחלים תמיד:

1. שימוש בנכסי הרשות המקומית או תאגיד שהרשות או המדינה משתתפת בתקציבו לצרכי תעמולה (סעיף 2א)
2. איסור שימוש ברמקול לצרכי תעמולה למעט באסיפת בחירות. (סעיף 4).
3. איסור על בית דפוס למסור חומר שהדפיס לצורך תעמולת בחירות אלא רק למי שהזמין ושהוסמך בכתב. (סעיף 12)
4. איסור על הפרעה לרשימת אחרת אגב תעמולת הבחירות (סעיף 13)

חוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט-1959

איסורים שחלים 90 יום לפני הבחירות:

1. שקיפות בתעמולת בחירות וחובה לפרסם שם המפרסם (סעיף 1א2)
2. איסור שימוש אגב התעמולה בצה"ל או בתמונות של אנשי כוחות הביטחון שנפצעו או נהרגו או בנפגע פעולות איבה בלי הסכמתם/ המשפחה. (סעיף 2ב).
3. איסור על השתתפות ילדים למטה מגיל 15. (סעיף 2ג)
4. איסור על תעמולה ברדיו או בטלוויזיה 60 יום לפני הבחירות אלא במסגרת הוראות החוק (סעיף 5).

חוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט-1959

איסורים שחלים 90 יום לפני הבחירות:

5. איסור שימוש באות הרשימה אלא 42 יום לפני הבחירות. (סעיף 7)

6. איסור על ביצוע תעמולה מלווה בתוכנית בידור- אמנים/מוזיקה, לפידים/סרטים.

מתן מתנות או הגשת מאכלים או משקאות משכרים. (סעיף 8) (למעט מתן מאכלים באירוע בבית פרטי והצגת סרטים אגת תעמולה בטלוויזיה)

7. אין לבצע תעמולה באמצעות הדבקה, התקנה, כתיבה, צביעה או זריקת אור על

מבנים או גדרות או על כבישים, מדרכות או שטחים אחרים המיועדים לציבור

שילך או שיסע בהם. למעט מה שהותר בסעיף 10. (סעיף 9)

חוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט -1959

הדבקת מודעות של תעמולת בחירות: סעיף 10(א)

א. רק על לוחות מודעות מיועדים לתליית מודעות או לתעמולת בחירות.

ב. על משרדי או מועדוני המפלגה או רשימת המועמדים.

ג. על דירות מגורים ובלבד שאינו נראה בדרך בין-עירונית ובהתאם לחוקי העזר העירוניים.

הגבלות על פרסום מודעות בעיתונים: סעיף 10(ב)

עד למודעה אחת באותו עיתון ועד לגודל 40 אינץ.

הגבלות על שלטים - כנ"ל – סעיף 10א.

חוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט-1959

נושאים נוספים עליהם לא נרחיב:

- הסדר פירסום חוצות. (סעיף 10ב)
- הסדרים על פרסום בטלוויזיה וברדיו כולל רדיו אזורי (סעיף 15, סעיף 15א וסעיף 16ד)
- עבירות ועונשים
- סמכויות יושב ראש ועדת הבחירות

עבירות פליליות בניהול מו"מ פוליטי

עבירת שוחד:

"מתן טובת הנאה על מנת להביא בעל זכות בחירה לידי הצבעה מסויימת .. ואין נפקא מינא אם היא בעד פעולה של הלוקח עצמו או בעד השפעתו על אדם אחר"

- הבטחת משרה בכסף למועמד או לאדם מטעמו.
- הבטחת רכישת מוצרים/ העסקה של קרובי חבר המועצה – משפחה או פעילים.
- התחייבות לכיסוי חובות של הרשימה.

אי גילוי מלוא ההסכם הקואליציוני.

עבירות פליליות אגב ניהול מו"מ פוליטי

התחייבות למינוי חבר מועצה לתפקיד בעל סמכויות גם אם יש בו שכר אינה

עבירת שוחד.

פעולות אסורות במערכת הבחירות

- **ניסיון להשפיע על בוחר להצביע למועמד מסוים או שלא להצביע אגב הבטחת טובת הנאה אישית לו או למשפחתו (כסף או שווה כסף, שירות, עבודה וכד')** או באמצעות איומים על גרימת נזק – כגון פיטורים, או מניעת עבודה, וכן השבעה, קללה או נידוי.
- **חלוקת מתנות אף פעוטות ערך אסורה** – אם מטרתה הדומיננטית היא להעביר מסר תעמולתי או מטרה אחרת.
- **הבטחה קונקרטיית למתן הטבות או לחלוקת תקציבים אגב הבחירות.** הבטחות כלליות ברמת המדיניות או שינוי סדרי עדיפויות – אפשרי.

פעולות אסורות במערכת הבחירות

הנחיות יועמ"ש לממשלה וחוזרי מנכ"ל משרד הפנים :

- איסור על עריכת סקרים – 180 יום לפני הבחירות.
- הגבלות על עריכת אירועים רבי משתתפים – 180 יום לפני הבחירות. יועמ"ש הרשות רשאי לאשר בהתקיים תנאים מסויימים (עיתוי האירוע, נחיצותו במועד האמור, והמרחק מהבחירות + פיקוח יועמ"ש על הדברים שנבחר הציבור אמור לשאת בהם).
- הגבלות על סיורי נבחרים ברשות בליווי הצוות המקצועי של הרשות – 90 יום לפני הבחירות. יועמ"ש הרשות רשאי לאשר בהתקיים תנאים מסויימים.
- הגבלות על שיתוף עובדים או נותני שירות בפעילות במערכת הבחירות.
- הגבלות על איוש משרות חדשות וקיימות בשנת בחירות ובתוך 180 יום לפני הבחירות.

הבטחת בחירות

בענין בכר נ יריב:

הבטחה שלא להעלות ארנונה במתחם מסחרי מסוים:

”הבטחה קונקרטיה פסולה שניתנה במהלך בחירות יש לבחון באמצעות, בין היתר, מבחני עזר שונים. אזכיר מקצתם: מהו תוכן ההבטחה; מידת הזיקה או הנתק בין תוכן ההבטחה לבין שאלות של מדיניות ציבורית; האם טובת ההנאה ניתנה תמורת הבטחה להצביע עבור המועמד, במישרין או במרומז; האם ההבטחה (טובת ההנאה או התקציב) ניתנה במישרין למובטח/ים או שהתושבים נהנים מכך באופן עקיף; מהו היקף המובטחים; וכיוצא באלה.”

”עוד יושם אל לב, כי מכתבו של בכר לא נעשה מיוזמתו ... לשם הדיוק, מכתבו של בכר לא טומן בחובו

הבטחה שניתנה ”בזיקה לבחירות”, אלא בזיקה למכתבו של מנכ”ל הקניון”

שימוש במשאבי הרשות המקומית

סעיף 2א לחוק הבחירות (דרכי תעמולה) התשי"ט-1958

"לא ייעשה שימוש, בקשר עם תעמולת בחירות, בכספים או בנכסים מוחשיים או בלתי מוחשיים של גוף מבוקר כמשמעותו בפסקאות (1), (2), (3), (4) ו-(9) של סעיף 9 לחוק מבקר המדינה, תשי"ח-1958 [נוסח משולב], או של תאגיד שהממשלה או רשות מקומית משתתפת בהנהלתו או בהונו, ולא ייעשה שימוש כאמור במקרקעין או במטלטלין המוחזקים למעשה על ידי גוף או תאגיד כזה, למעט שימוש כמפורט להלן:

(1) שימוש, בתמורה או שלא בתמורה, באולמות ובמקומות פומביים פתוחים העומדים כרגיל לשימוש כאמור;

(2) שימוש בנכסים שהועמדו על ידי המדינה לרשותו של שר, סגן שר או חבר הכנסת, או שהועמדו על ידי הרשות המקומית לרשותו של ראש הרשות; אין בהוראות פסקה זו כדי לגרוע מהגבלות על שימוש בנכסים כאמור שהוטלו לפי כל דין או כללי אתיקה ..."

שימוש במשאבי הרשות המקומית

- תקציב
- מחלקת דוברות
- עובדי עירייה
- עובדי לשכת הנבחר
- סיורים עם מנהלי אגפים
- כנסים
- פרסום באתרי העירייה והרשתות החברתיות

שימוש במשאבי הרשות המקומית

מה נכנס לגדר "תעמולת בחירות" שאסור לבצע במימון הרשות המקומית?

במהלך ששת החודשים שקדמו לבחירות – כל פרסום הכולל את שמו, תוארו או תמונתו של ראש הרשות:

- פרסום על פעולות מקצועיות שאושרו במועצת העיר /בוצעו על ידי העירייה – כאשר הם מיוחסים לראש הרשות.
- פרסום שמו ותמונתו של ראש העיר על ברכות לשנה חדשה/תחילת שנת לימודים.
- פרסום חוברות עם ידע מקצועי עם שמו ותוארו של ראש העיר.

בתקופה זו, כל פרסום מטעם הרשות נדרש לאישור יועמ"ש הרשות.

חל על כל פרסום כולל אתרי אינטרנט ורשתות חברתיות

(חוזר מנכ"ל 5/2018)

פרסום שמו ותוארו של ראש הרשות

עריכת בחינה דו-שלבית:

1. האם תוכנו הדומיננטי של הפרסום אינפורמטיבי או תעמולתי.

2. תרומתם האינפורמטיבית של ציון שמו או פרסום תמונתו של נבחר הציבור לפרסום.

(תר"מ 14/20 חברי סיעת 'למען התושבים' במועצת העיר רעננה נ' חופרי מיום

16.6.2014 ותר"מ 238/20 יריב נ' בכר מיום 31.8.2014)

ככלל, "רק במקרים חריגים מאוד ייקבע כי שימוש בשמו או בתמונתו של נבחר ציבור אינו

נחשב בגדר תעמולה אסורה בתקופה הסמוכה למועד הבחירות" (תר"מ 40/20 אברג'יל

נ' דהרי).

החיוניות והתרומה האינפורמטיבית של הכללת השם או התמונה של נבחר ציבור במסגרת

פרסומים אינפורמטיביים לציבור היא מעטה, אם בכלל.

כנסים או סיורים

- בתקופה של חצי שנה לפני הבחירות אין לערוך כנס/מפגש עם תושבים בהם ראש הרשות משיב לשאלות התושבים.
- אין לערוך סיורים עם עובדים של הרשות בתקופת 90 יום לפני הבחירות.

עובדים - חוזר מנכ"ל 1/2018 מונחים:

- "שנת בחירות" – החל מ-1 בינואר בשנת תקציב הבחירות או תשעה חודשים לפני הבחירות לפי המוקדם.
- "משרה יעודית" – משרה מתוקננת ומתוקצבת על ידי משרד ממשלתי (אף חלקית)
- "משרה בכירה" - מרמת מנהל מחלקה ומעלה.
- "משרה קיימת" – מתוקצבת ומתוקננת ומאויישת בפועל בתחילת שנת הבחירות.

עובדים - חוזר מנכ"ל 1/2018

הגבלות על קליטת עובדים רגילים ובכירים בשנת בחירות.

- החל מתחילת שנת בחירות – הגבלה רק על איוש משרה מוניציפאלית בכירה – נדרש אישור הממונה על המחוז.
- ב-180 יום לפני הבחירות – הגבלות על איוש משרה מוניציפאלית חדשה או משרה קיימת בכירה, אלא באישור הממונה על המחוז.
- ניתן לאייש כרגיל משרות יעודיות או משרות קיימות שאינן בכירות.

עובדים - חוזר מנכ"ל 1/2018 - איוש משרות במילוי מקום:

החל מתחילת שנת בחירות

- אין לאייש במילוי מקום משרה מוניציפאלית חדשה.
- **משרה יעודית חדשה – ניתן לאייש במילוי מקום ל-3 חודשים בלבד ובתנאי שינתן בכתב:**
  1. המנכ"ל הצהיר כי לא ניתן לאייש המשרה כרגע בהליך מכרזי כדין, המשרה נחוצה ביותר, וכי החלו הפעולות לאיוש המשרה כדין.
  2. המנכ"ל הצהיר כי בדק ומצא כי המועמד עומד בתנאי הסף (השכלה וניסיון).
  3. אישור הגזבר כי המשרה מתוקצבת בתקציב המאושר של הרשות.

עובדים – מילוי מקום (המשך) - חוזר מנכ"ל 1/2018

איוש משרות קיימות במילוי מקום:

- התפנתה באופן קבוע – מינוי ל-3 חודשים בכפוף לאישורי המנכ"ל והגזבר כפי שצויינו לעייל.
- התפנתה באופן זמני (חל"ת, חל"ד, מחלה וכד') – ניתן לאייש במילוי מקום עד שנה או עד שובו של העובד (לפי המוקדם) ובכפוף לאישורי המנכ"ל והגזבר כפי שצויינו לעייל.

קידום עובדים - חוזר מנכ"ל 1/2018

**קידום בדרגה – רק במסגרת מתח דרגות תקני ונהלי האוגדן. כולל דרגת שהייה
דרגה אישית – אין לתת.**

תוספות לשכר (הגדלת מכסת שעות נוספות, כוננות, אחזקת רכב וכד')
בתקופה הראשונה של שנת בחירות – רק בהתקיים התנאים הבאים:

- 1. אישור גזבר – לגבי קיומו של תקציב ותשלומו בשנת בחירות.**
- 2. אישור המנכ"ל – לגבי צורך והכרח לתשלום בשנת בחירות, שהם נדרשים
לצורך ביצוע התפקיד על ידי העובד, ואי אישורם יפגע בעבודת הרשות.**

קידום עובדים - חוזר מנכ"ל 1/2018

בתקופה השניה של שנת בחירות – רק אם הם מתחייבים מכוח ההסכמים והכללים החלים על כלל העובדים, בהתחשב בתפקידו דרגתו ודירוגו של העובד ובהתקיים התנאים הבאים:

1. אישור גזבר – לגבי קיומו של תקציב ותשלומו בשנת בחירות.
2. אישור המנכ"ל – לגבי צורך והכרח לתשלום בשנת בחירות, שהם נדרשים לצורך ביצוע התפקיד על ידי העובד, ואי אישורם יפגע בעבודת הרשות.

העסקה בחוזים אישיים חוזר מנכ"ל 1/2018

ככל אין לאשר אלא באישור מנהל אגף לניהול הון אנושי במשרד הפנים - האם האיוש נדרש והכרחי בשים לב לשנת הבחירות.

אין לקדם עובדים קיימים לחוזים אישיים באותו התפקיד.

רשויות איתנות – למשרה חדשה - רק במקרים חריגים ובאישור המנכ"ל, הגזבר והיועמ"ש.

עדכון שכר לעובדים בחוזים אישיים – על פי הנהלים הרגילים.

פרסומים מטעם הרשות המקומית

- איסור קישור לדף האישי של ראש העיר דרך אתר הרשות המקומית
- אסור לפרסם באתר העירוני את הדף האישי של ראש העיר.
- בתקופת הבחירות יש להסיר ממודעות עירוניות או מאתר פייסבוק העירוני תמונות של ראש העיר.
- ראש העיר רשאי לנהל דף פייסבוק משלו ועל חשבונו וצירוף תמונות של הדוברות רק אם נעשה בהם שימוש קודם ולא נועדו לתעמולה.

הצטרפו לרשימת התפוצה של עו"ד בוטרמן והישארו מעודכנים בכל הקשור לרשויות מקומיות

להצטרפות יש להירשם בקישור [כאן](#)

הצטרפו לקבוצת הוואטסאפ של עו"ד בוטרמן וקבלו ייעוץ חינם פעם בחודש

להצטרפות יש ללחוץ על הקישור [כאן](#)

או לסרוק את הברקוד

מותר ואסור בשנת בחירות
WhatsApp group

